

1993-1994

SISTEMES ECONÒMICS I ECONOMIA DELS RECURSOS NATURALS.

J. Martínez Alier

El curs començarà amb nocions d'Antropologia Ecològica i d'Història Ecològica. Veurem, per exemple, estudis sobre el flux d'energia a ecosistemes humans. El curs continuarà amb l'estudi dels nous enfocaments d'Economia Ecològica, a partir de l'obra de Georgescu-Roegen (The Entropy Law and the Economic Process, 1971), afegint l'estudi de les actuals modificacions a la Comptabilitat Nacional des del punt de vista ecològic. Finalment, la part més llarga del curs explicarà les nocions bàsiques de la Teoria Econòmica dels Recursos Naturals i la Contaminació, seguint el text de Pearce i Turner, Economics of Natural Resources and the Environment, 1990. Les últimes lliçons seran sobre problemes ecològics actuals, el concepte de "desenvolupament sostenible", i gestió del risc en condicions d'incertesa. Hi haurà també oportunitat de conèixer les relacions entre l'economia i comptabilitat de les empreses i les qüestions ambientals.

1.- L'economia com un circuit tancat entre productors i consumidors, i l'economia com un sistema obert. El flux d'energia i materials a l'economia. El consum endosomàtic i exosomàtic d'energia. Sistemes energètics en la història de la humanitat.

Lectures: Rappaport, Pigs for the Ancestors, (traducc. castellana, siglo XXI)
Debeir, Deléage, Hemery, Les servitudes de la puissance (Flammarion, Paris, 1986)
J. M. Alier, La ecología y la economía, (cap. sobre Podolinsky)

2.- Les lleis de la Termodinàmica i l'economia: la contribució de Georgescu-Roegen.

Lectures: J. M. Alier, La ecología y la economía, (cap. sobre F. Soddy)
N. Georgescu-Roegen, "Energía y mitos económicos", El Trimestre Económico, 1973)
J. M. Naredo, La economía en evolución, 1987
Martín O'Connor, "Entropy, structure, and organizational change", a Ecological Economics, 3\2, 1991

3.- El balanç de materials en l'economia.

Lectures: Ayres i Kneese, "Production, consumption and externalities", American Economic Review, 1969 (hi ha tradcc. castellana)
J. M. Alier, La ecología y la economía, (cap. sobre Geddes)

4.- Les crítiques a la Comptabilitat Nacional, des de la perspectiva ecològica.

Lectures: textos de Narado, Hueting, Leipert i El Sarafy que es fotocopian

5.- Els enfocaments convencionals de la teoria econòmica dels recursos naturals i de la contaminació. Externalitats i costos socials.

Lectures: Pigou, caps. 2 i 9 de la 2 part de Economia del Bienestar.
F. Aguilera Klink, "Economia del Medio Ambiente: un estado de la cuestión", 1991

6.- La solució de les externalitats pel mercat.

Lectures: Coase, "El problema del coste social" (1960), Hacienda Pública Española, nº 68

7.- Crítiques a la noció d'externalitat.

Lectures: W. Kapp, Los costes sociales de la empresa privada
J. M. Narado, pàgines sobre Coase en La economía en evolución, 1987.

8.- Els impostos i la "contaminació òptima": impostos pigovians.

Lectures: Pearce i Turner, Economics of Natural Resources and Environment, cap. 6

9.- Impostos o límits quantitius?

Lectures: Pearce i Turner, Economics of Natural Resources and Environment, cap 7.

10.- Permisos de contaminació comerciats: avantatges i inconvenients.

Lectures: Pearce i Turner, cap. 8.

11.- Tentatives d'avaluació dels perjudicis a l'ambient. Valor d'opció. Valor d'existència.

Lectures: Pearce i Turner, cap. 9

12.- Mètodes d'avaluació dels perjudicis a l'ambient (especialment avaluació de contingències). Relacions entre l'avaluació econòmica i els "Estudis d'Avaluació d'Impacte Ambiental".

Lectures: Pearce i Turner, cap. 10

13.- Els enfocaments convencionals de la teoria econòmica dels recursos naturals i la contaminació. El cas dels recursos naturals renovables.

Lectures: Pearce i Turner, cap. 16

14.- El cas dels recursos no renovables.

Lectures: Pearce i Turner, idem, cap. 18

15.- El debat sobre la gestió de recursos de propietat comunal i d'accés obert.

Lectures: G. Hardin, "Tragedy of the commons", 1968, traducció a M. Daly, ed. Economía, ecología y ética FCE.

F. Berkes, "The tragedy of the commons 22 years later", a Human ecology, 1991.

16.- Una crítica a la teoria econòmica convencional dels recursos naturals: la inoperància de l'individualisme metodològic.

Lectures: J. M. Alier, La economía y la ecología, cap. 10

17.- El problema de la taxa de descompte. Dos contextos diferents: economia del creixement i economia dels recursos naturals.

Lectures: J.M. Alier, La economía y la ecología, seccions sobre Gray i Hotelling

18.- Alguns problemes actuals (amb especial referència a la Conferència de Rio de Janeiro de juny de 1992).

La controversia sobre l'efecte hivernacle.

La biodiversitat i la seva avaluació.

Les reserves de petroli i gas natural i la seva distribució.

La intensitat energètica i la contaminació produïda per l'agricultura actual: cap a una revisió de la política agrària de la Comunitat Europea?

L'urbanisme ecològic: història i actualitat

Lectures: Victor Toledo, "Modernidad y Ecología", 1991

Documentació com ara la que apareix al anuari World Resources i similars.

Documentació Nacions Unides, Conferència a Rio, 1992.

19.- La gestió del risc en condicions d'incertesa. Sistemes d'assegurança, dipòsit previ. Percepció "científica" i social del risc.

Lectures: Funtowicz i Ravetz, "Three types of risk management", 1991.

Perrings & Costanza, art. a Ecological Economics, abril 1990.

20.- El concepte de "desenvolupament sostenible" de l'Informe Brundtland i la seva crítica.

Lectures: Informe Brundtland, Nuestro Futuro Común, 1987

Herman Daly i altres, Environmentally sustainable economic development, 1991

21.- ¿Per qué no ha existit una economia marxista ecològica?

Lectures: J. M. Alier, La ecología y la economía, cap. 13

J. O'Connor, "La Segunda Contradicción del Capital",
Ecología Política, nº 1, 1991

Enrique Leff, Ecología y Capital, 1986

22.- L'empresa i les qüestions ambientals.

Lectures: Tradcc. de textos de Reinhard Pfromm sobre ökologische Betriebswirtschaftslehre.

En 1992, el Business Council for Sustainable Development dirigit pel Sr. Schmidheiny, ha publicat diversos treballs que també estudiarem (hi ha ed. del Fondo de Cult.Econ.).